

Tendències en els centres d'estudis: diversificació territorial i temàtica

La Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana (CCEPC) posa en comú els esforços d'una seixantena de centres d'estudis locals de les terres de parla catalana (Catalunya, les Illes, País Valencià i Andorra), col·lectiu que, a poc a poc, es va ampliant i augmenta en representativitat.

La riquesa de la CCEPC prové, en gran mesura, de la diversitat dels centres associats, que va des d'entitats lligades a administracions públiques que gestionen importants pressupostos fins a centres de petits pobles que agrupen poques persones i que tan sols disposen dels recursos que hi aporten. Tanmateix, tots ells, independentment de la seva dependència, grandària i recursos, fan la seva funció i són acollits en el si de la coordinadora en pla d'igualtat.

Diversificació territorial

La bona acollida que l'Institut d'Estudis Catalans ha brindat a la CCEPC en oferir-li la nova seu s'emmarca en les possibilitats del nostre col·lectiu per facilitar la connexió amb les persones que treballen en l'estudi i la difusió de les realitats dels diferents territoris de parla catalana.

La CCEPC sempre ha tingut ben present la importància de la descentralització i és per això que la major part de les seves activitats col·lectives s'han realitzat a diferents poblacions: les assemblees (Vic, 1992; Manresa, 1993; Valls, 1993; Lleida, 1994; Sabadell, 1995; l'Hospitalet de Llobregat, 1996; Igualada, 1997; Girona, 1998; Eivissa, 1999; Barcelona, 2000) i els congressos (Lleida, 1994; Palma, 1997).

Durant els darrers temps, la Junta de la Coordinadora ha fet un pas més en aquesta direcció i celebra les seves reunions mensuals a les seus de centres associats (Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, Associació Cultural Modilianum, Institut d'Estudis Ilerdencs, Centre d'Estudis del Bages, Centre d'Estudis Ignasi Iglésias de Sant Andreu del Palomar, Institut d'Estudis Gironins, Centre d'Estudis Històrics de

Terrassa, Centre de Documentació-Ecomuseu dels Ports, Patronat d'Estudis Osonencs).

Diversificació temàtica

Com molt bé assenyalava el *Llibre Blanc* de la CCEPC (1998), els primers centres d'estudis (creats entre els anys quaranta i seixanta) van néixer a l'empara d'organismes oficials del franquisme, especialment els provincials, mentre que alguns altres van sorgir en poblacions mitjanes per a la recerca i la defensa de la identitat pròpia del seu àmbit. Més endavant, ja en la transició i la democràcia, s'han originat molts altres centres amb nous plantejaments i objectius més diversificats que ha confluït amb centres creats anteriorment per donar origen a la CCEPC.

El moviment dels centres d'estudis ha anat ampliant els punts de vista (més enllà de l'estudi, la difusió, la reivindicació i la gestió), ha diversificat les temàtiques (més enllà de la història, la geografia, el territori, el patrimoni, l'arqueologia, el medi natural, l'ensenyament i la comunicació) i ha multiplicat les formes d'acció (més enllà de la publicació de butlletins, revistes i llibres, les convocatòries de recerques, beques i premis, l'organització de conferències, jornades i exposicions, la reivindicació i la gestió del patrimoni, excavacions, restauracions i altres serveis culturals).

Les activitats dels centres d'estudis es basen en el treball dels seus membres i en la tasca organitzativa de les seves juntes directives, precisament en aquesta acció voluntària hi ha un dels valors més grans del nostre moviment associatiu: la llibertat per dedicar els nostres esforços a allò que ens sembla oportú i d'interès.

Tanmateix, per fer efectiu aquest treball desinteressat, cal un mínim suport professional en les tasques de gestió, com ara l'edició de treballs, la coordinació d'activitats i l'assessorament, amb els recursos corresponents. La col·laboració mútua entre els centres d'estudis a través de la CCEPC pot facilitar l'avanç en aquesta direcció. Junts tenim una gran força.

Junta de Govern de la CCEPC

sumari

des de la universitat

El neonacionalisme espanyol: l'Acadèmia de la Història i Felip V

pàg. 2

coneguem els centres d'estudis

Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta

pàg. 3-4

àmbits de recerca

Institut Menorquí d'Estudis i Medi Ambient

pàg. 5

jornades de la C C E P C

Fonts orals. La investigació a les terres de parla catalana

pàg. 6

institut d'estudis catalans

La projecció exterior de l'Institut d'Estudis Catalans

pàg. 7

ressenyes i novetats

pàg. 8-11

El neonacionalisme espanyol: L'Acadèmia de la Història i Felip V

La commemoració del tercer centenari de la implantació de la dinastia borbònica genera, i seguirà generant, un deversall de literatura i actes commemoratius dels quals, per ara, la Corona n'ha restat al marge. El tema no és gens anecdòtic, no solament perquè va donar lloc a una guerra de caràcter internacional, sinó per la configuració política i territorial d'Espanya, derivada del seu desenllaç. Ens referim, evidentment, a la implantació de l'absolutisme més pur i dur de l'Europa d'aleshores, que escombrà les institucions representatives vigents fins el 1714 —que podien haver evolucionat cap a un model parlamentari a l'anglesa o a l'holandesa— i que implantà un sistema territorial netament unitarista, enfront del model federal —d'unió horitzontal de corones— dels Àustries. Per aquesta raó, tal com deia Jaume Vicens Vives el 1967, «de tot plegat, se n'ha parlat, se'n parla i se'n continuarà parlant, perquè ha penetrat en la mateixa medul·la de l'Estat espanyol modern». Perquè, com deia Ernest Lluch, que des de fa un parell d'anys ens avisava de la pedregada que s'acostava, a la guerra de Successió quedaren enfrontades dues maneres d'entendre Espanya «Una Espanya "composta" pels diversos regnes i una altra que tendia a l'unitarisme més estricte. Fou aquesta darrera la que guanyà amb un triomf que durà, d'una manera plena, fins gairebé tres segles després, el 1978». I afegia que el més rellevant era que les dues visions d'Espanya, que s'enfrontaven fa tres segles, continuaven vigents.

Cal, doncs, conèixer els esdeveniments que l'11 de setembre de 1714 —i al País Valencià i l'Aragó el 29 de juny de 1707— van comportar un canvi de rumb dràstic en el sistema polític i territorial d'Espanya. I cal fer-ho, un cop superades les interpretacions romàntiques, des d'una òptica interpretativa, rigorosa i desapassionada, per tal d'aproximar-nos a la realitat històrica d'aquell moment crucial de la nostra història. Afortunadament, la historiografia catalana ha avançat prou en els darrers anys i avui ens ofereix una panoràmica —dintre

de la lògica diversitat interpretativa— que defuig la mitificació i les anàlisis anacròniques. No sembla, en canvi, que succeeixi el mateix en una determinada historiografia espanyola, animada pels aires de neonacionalisme que bufen en l'actualitat. Els fronts d'aquesta ofensiva són diversos: al clàssic de la llengua (amb babèlics inclosos i amb obres significatives com la de Juan Ramón Lodares *El paraíso políglota*), i de l'ensenyament de la Història (el tan anhelat pel PP «decreto de Humanidades»), que trasllueixen un menyspreu preocupant cap a la constitució de 1978 (a l'informe de la Real Academia s'arriba a atribuir la ignorància de la història d'Espanya a «la construcció en España del denominado Estado de las autonomías») ara s'hi afegeix la commemoració del tercer centenari de la dinastia borbònica amb un to apologetic i amb una flaire de neonacionalisme espanyol descarada.

La darrerament tan inquieta Real Academia de la Historia —potser perquè va ser creada per Felip V?— ha assumit un protagonisme especial en aquesta operació de rentat d'imatge del primer Borbó (tasca difícil, d'altra banda) i d'apologia de tota mena de coses injustificades, compendiades en l'obra *España. Reflexiones sobre el ser de España* (el títol ja ho diu tot; Lluch es demanava què ens hauríem d'escoltar els catalans si formuléssim un enunciat d'aquesta mena), que aplega el conjunt de tòpics de les essències espanyolistes més tronades, entre d'altres: la realitat nacional d'Espanya des de l'edat mitjana (com a mínim); l'explicació del posicionament austriacista de la corona d'Aragó durant la guerra de Successió es redueix al simple fet de la traïdoria, raó per la qual es féu mereixedora del càstig, en lloc d'analitzar el model alternatiu que defensava, basat en un sistema de representació i de contractes polítics i federals; la modernitat de l'absolutisme de Felip V enfront del caràcter suposadament antiquat del règim de la corona d'Aragó i de l'Espanya federal derrotada, l'eliminació del qual i les noves reformes

van fer possible el desenvolupament econòmic català del segle XVIII —sense, naturalment, esmentar la naturalesa militar i absolutista de les "reformes". Per si no n'hi havia prou, l'Acadèmia es va autoguardonar per aquesta obra amb el Premio Nacional de Historia l'any 1998. I encara més: darrerament ha reprès les mateixes dèries a *España como nación*, resultat d'un seguit de conferències, algunes de to ponderat i d'altres que ratllen el nacionalcatolicisme, però sempre amb la mateixa música de fons neoespanyolista. Però aquesta ofensiva no s'acaba amb les publicacions combatives i escassament rigoreses de l'Acadèmia. Hi ha un altre discurs, més operatiu, aparentment més "científic", que parteix del pressupòsit d'un pensament únic, que considera Espanya com una realitat inqüestionable, com una essència que es desplega al llarg dels segles. És el que desenvolupa, per exemple, Juan Pablo Fusi a *España. La evolución de la identidad nacional*, on afirma que Espanya es forjà com a nació entre els segles XII i XVI i que entre 1600 i 1800 ja era una nació articulada. Afortunadament, aquesta visió tan esbiaixada, que ja semblava superada, ha estat contestada des de l'interior mateix d'Espanya, com podem veure en l'excel·lent llibre que ha coordinat Juan Sisinio Pérez Garzón, *La gestión de la memoria. La historia de España al servicio del poder*.

Cal, de nou, un debat sensat fonamentat en el rigor historiogràfic, a l'hora de parlar sobre els nacionalismes a Espanya, terreny en el qual alguns historiadors influents neoespanyolistes, animats per la conjuntura política, estan disposats a recuperar el terreny perdut des de la transició democràtica. Aquesta reflexió sensata, clau per a la convivència pacífica en una Espanya plural, és el que justament reclama en el seu excel·lent llibre Borja de Riquer, *Identitats contemporànies: Catalunya i Espanya*.

Joaquim Albareda
Universitat Pompeu Fabra

Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta

Què és l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta?

És una entitat cultural creada l'any 1985, després de la celebració de dos congressos d'estudis sobre la comarca, en els quals va quedar palesa la necessitat que els investigadors i estudiosos de la Marina Alta, així com el públic en general, tingueren un espai d'encontre on trobar tot tipus de treballs o d'informació cultural de i sobre aquesta comarca.

Amb aquesta finalitat es reuniren uns quants interessats en el projecte i ben prompte va ser tota una realitat aquell interès d'aplegar els estudiosos sobre temes de la Marina Alta.

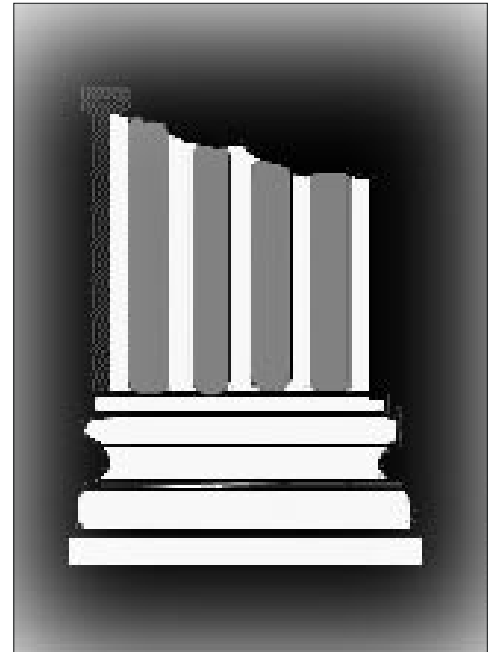
Hui l'IECMA el formen més de 400 socis de la comarca i de fora i molts simpatitzants que participen de les nostres

activitats i reben les nostres publicacions. Alguns Ajuntaments de la comarca, l'Institut de Cultura «Juan Gil-Albert» de la Diputació d'Alacant i altres entitats col·laboren en el nostre projecte, mitjançant subvencions i ajuts. L'IECMA forma part de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, de la qual és membre fundador.

El 1992 naix dins de l'Institut el *Grup de Reüll*, important aplec d'artistes plàstics que dinamitza el món de l'art actual des de la Marina Alta i que ha aconseguit donar una dimensió totalment nova a les manifestacions artístiques que es fan a la comarca i que arriben, amb afany universalista, a diversos llocs del País.

Quins objectius té l'IECMA?

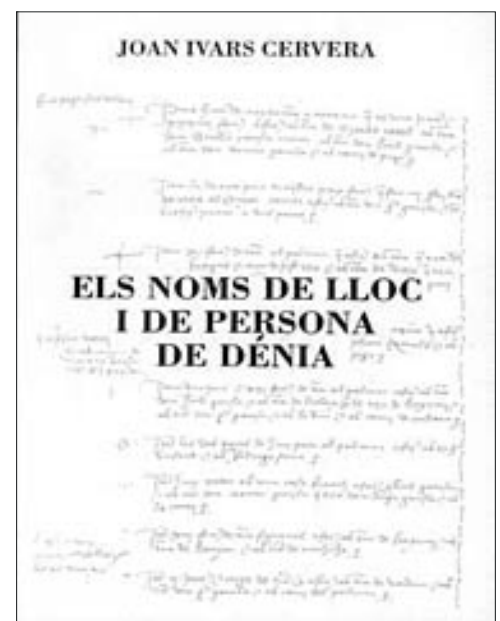
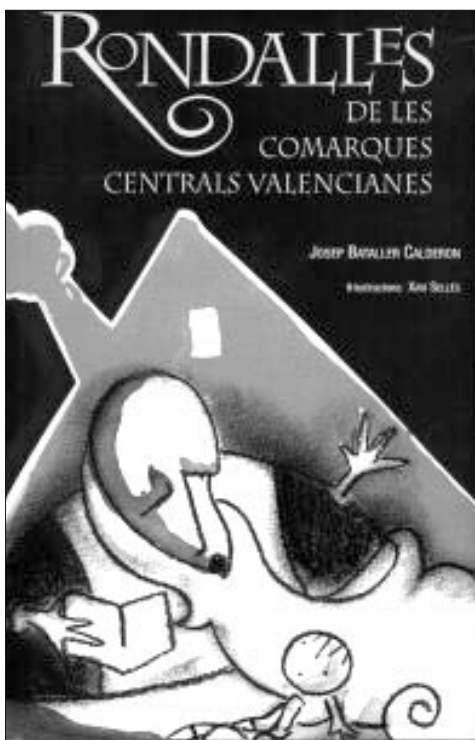
- Impulsar els estudis i investigacions de tipus local o comarcal de la Marina Alta.
- Agrupar els estudiosos i investigadors que vulguin dedicar els seus treballs a la comarca.
- Defendre el patrimoni historicoartístic dels pobles de la Marina Alta.
- Defensar la nostra terra, agrupant els esforços de totes les persones i col·lectius interessats.
- Agrupar les persones dedicades a la literatura i les arts plàstiques.
- Fer, en definitiva, un esforç diari perquè la cultura no siga un privilegi d'uns quants, entenent per cultura tant el patrimoni de la nostra literatura i les aporta-

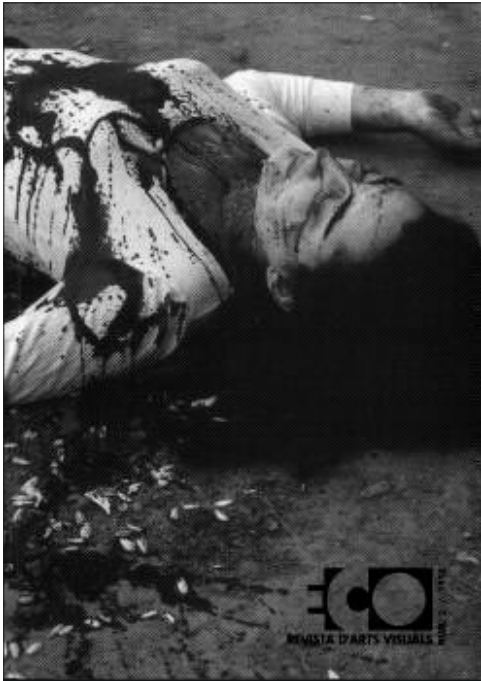

cions a la ciència i als mitjans d'expressió artística, com també qualsevol aspecte de la rica cultura popular i tradicional de la comarca.

Qui pot ser membre de l'Institut?

Pot ser membre de l'Institut d'Estudis Comarcals qualsevol persona a qui li pugua interessar el fet cultural dels pobles d'aquesta comarca.

nòmics podrem ajudar a realitzar aquells treballs i investigacions que proposen un coneixement més profund de la nostra realitat i la nostra història.

Els socis de l'Institut estan obligats a satisfer una quota anual aprovada per l'Assemblea General, la qual li dóna dret a rebre les publicacions de l'entitat i a participar en les activitats programades.

Quines activitats realitza l'Institut?

- Publicació de les revistes *Aguaitz*, *L'Aiguadolç* i *Eco*.
- Publicació de llibres i monografies de temes comarcals.
- Celebració de congressos i jornades d'estudis sobre diversos temes relacionats amb la comarca.

Amb la col·laboració d'aquestes persones, de totes les professions i de tots els sectors socials, i el nostre esforç i aportació eco-

EL MÓN MARINER A DÉNIA

- Col·laboració amb la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana per tal d'intercanviar experiències de tipus cultural.

- Col·laboració amb entitats cíviques i culturals de la Marina Alta i d'altres comarques en la realització de diverses activitats.

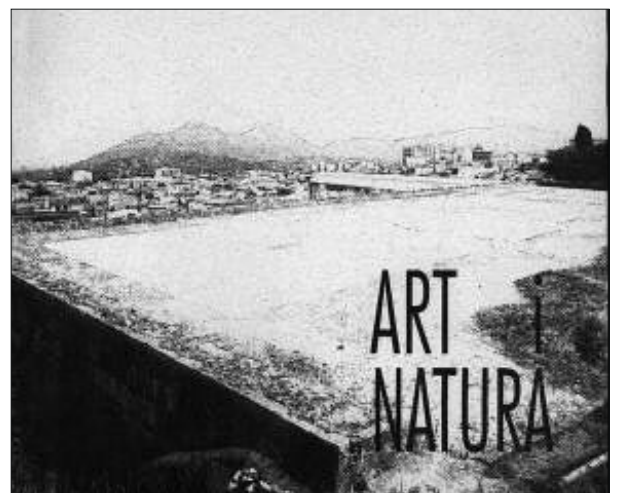
- Exposicions d'arts plàstiques, mitjançant el *Grup de Reüll*, així com altres activitats artístiques a pobles tant de la comarca i com de fora.

- Col·laboració amb l'Institut de Cultura «Juan Gil-Albert» i ajuntaments de la comarca en edicions, exposicions, muntatges culturals, etc.

- Intercanvi de publicacions amb altres entitats culturals; les publicacions rebudes entren a formar part del patrimoni de l'Institut i poden ser consultades pels seus socis.

L'Institut d'Estudis Comarcals ofereix als ajuntaments i entitats culturals de la comarca la seua col·laboració en la tasca de crear, investigar i divulgar sobre la nostra cultura entre tots.

IECMA
Pl. Major, 13, 1r.
03750 PEDREGUER (Alacant)
iecma@ctv.es

Institut Menorquí d'Estudis i Medi Ambient

Institut Menorquí d'Estudis
Carrer Nou 35 - 3^a 07701 Maó Tel - 971351500 Fax - 971351642

Des dels seus inicis, l'Institut Menorquí d'Estudis ha considerat inclosa dins la seva missió de foment de la investigació científica a Menorca un compromís decidit amb la preservació del medi ambient i els recursos naturals de l'illa. L'any 1988 ja s'organitzaren, al Llatzaret de Maó, unes Jornades Sobre Conservació i Desenvolupament de caràcter multidisciplinari, durant les quals es formalitzà aquest compromís sol·licitant al programa MAB (Man and Biosphere) de la UNESCO que s'interessés pel cas de Menorca.

Com a fruit d'aquella iniciativa, i després d'elaborar un exhaustiu informe sobre els valors naturals i culturals de l'illa, l'any 1993 Menorca fou declarada Reserva de Biosfera pel programa MAB de la UNESCO.

Posteriorment, l'IME ha constituït la Comissió Científica de la Reserva de Biosfera de Menorca, que està formada per membres designats per les diferents seccions. La seva funció és realitzar el seguiment científic de la Reserva de Biosfera, promoure l'educació

ambiental i informar les institucions públiques compromeses amb aquest projecte sobre les qüestions científiques i tècniques que susciti l'aplicació d'estratègies de sostenibilitat.

Per complir amb aquest objectiu, l'IME ha posat en funcionament l'Observatori Socioambiental de Menorca (OBSAM), que reuneix, elabora i manté actualitzats indicadors ambientals sobre l'estat dels recursos naturals i del patrimoni cultural, a més de la seva relació amb el desenvolupament econòmic. Alguns d'aquests indicadors es poden consultar a www.obsam.org. També actualitza cartografia temàtica de l'illa i promou la investigació en matèria d'anàlisi territorial i prospectiva.

Un dels desenvolupaments coherents amb aquesta orientació de l'IME ha estat la creació, per encàrrec del Govern balear i en col·laboració amb el Consell Insular, de l'Agència de l'Energia de Menorca. Les seves línies d'actuació són les següents:

- Conèixer, avaluar i quantificar el consum energètic de l'illa.
- Fomentar mesures d'eficiència i ús racional de l'energia en tots els sectors.
- Fomentar el desenvolupament de les energies renovables.
- Engagar actuacions en col·laboració amb altres institucions en matèria de gestió energètica i educació ambiental.

Per altra banda, l'Agència pretén desenvolupar un servei

Foto J.M. Vidal

d'informació i consulta per tal que, tant els particulars com les institucions interessades en la gestió energètica, vegin cobertes les seves necessitats d'informació bàsica i assessorament.

Més enllà del programa "Reserva de Biosfera" de l'IME, també estan en marxa alguns altres projectes específics que tenen relació amb el medi ambient. És el cas de les investigacions sobre rapinyaires (actualment hi ha tres projectes: el milà reial, l'àguila peixatera i la miloca) o l'estudi sobre l'impacte ambiental de la pesca recreativa, entre d'altres.

Només afegir, per acabar, que entre les edicions de l'IME, les borses concedides i els seminaris o cursos organitzats, els temes relacionats amb el medi ambient o amb el concepte econòmic més general de sostenibilitat gaudeixen de prioritat, com a conseqüència del compromís institucional esmentat al principi. L'ambició de l'Institut és que Menorca sigui un laboratori de qualitat per a la investigació científica en aquest àmbit.

Foto J.M. Vidal

Fonts orals. La investigació a les terres de parla catalana

14 i 15 de desembre de 2001. Museu d'Història de Catalunya

Des de fa uns anys les fonts orals han esdevingut una eina d'investigació històrica utilitzada per diferents disciplines i múltiples especialistes. És, doncs, per aquest motiu que des de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana i el Museu d'Història de Catalunya s'han organitzat aquestes jornades centrades en les fonts d'història oral. Es pretén així fomentar la intercomunicació entre investigadors i impulsar el desenvolupament de l'ús i estudis de les fonts orals.

Estructura i continguts

Àmbit 1. Gènesi de la història oral als territoris de parla catalana. Aportacions remarcables en temps i espai i resultats.

Presentació en forma valorativa de tot el que s'ha fet en treball i investigació a partir de les fonts orals en les terres de parla catalana, fonamentalment en els segles XIX i XX, deixant de banda els treballs més recents (que queden englobats al quart àmbit).

- Ponència.

Àmbit 2.- Metodologia de la investigació a partir de les fonts orals. Perspectiva des de les diverses disciplines socials: antropologia, sociologia, història, política, economia, lingüística,...

Espai de debat i trobada interdisciplinars, a partir del qual s'establiran les bases d'allò que ha significat el concepte d'oralitat per a les diverses disciplines socials i l'ús que d'aquesta oralitat s'ha fet en el curs del temps, així com també s'intentaran establir de

quines maneres cal treballar les fonts orals.

- Ponència.
- Debat (taula rodona).
- Comunicacions.

Àmbit 3. Aportacions recents fetes a partir del treball amb fonts orals.

Quins són els temes sobre els quals s'està investigant? Quines són les aportacions recents més interessants?

Espai de trobada i intercanvi per als investigadors de camp.

- Ponència.
- Comunicacions.

Àmbit 4. Els bancs de dades d'història oral a l'actualitat als territoris de parla catalana: qui els ha fet, perquè s'han realitzat, què aporten,... Reflexió sobre què fa falta per bastir bancs de dades d'història oral. Proposta d'articulació a través dels Centres d'Estudis de Parla Catalana.

El darrer àmbit tindria una perspectiva de present i, sobretot, de futur. Grups que treballen amb fonts d'història oral (centres d'estudis, universitaris, etc.), quins bancs de dades existeixen i com s'hi pot accedir.

Àmbit de trobada i intercanvi amb voluntat d'establir línies de cooperació futura entre els diferents grups d'investigadors.

- Ponència.
- Debat (taula rodona).
- Fira d'investigadors (estands dels grups d'investigadors).

Terminis

El termini màxim d'inscripció de les comunicacions finalitza el 15

d'octubre d'aquest any 2001.

Les comunicacions s'hauran d'enviar abans del 15 de novembre.

Condicions de participació

Extensió màxima de les comunicacions: 31.500 caràcters (15 DIN-A4), notes incloses.

S'han de lliurar corregides i acompanyades d'un resum d'un màxim de 15 línies.

Cal enviar la comunicació i el resum en suport paper i informàtic (Word PC) especificant l'autor, el títol, l'àmbit d'adscripció i la versió utilitzada a la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana per correu postal (CCEPC. C. del Carme, 47 (IEC), 08001 Barcelona) o per correu electrònic (ccepc@iec.es).

Tarifes d'inscripció

Normal:

Sense actes: 5.000 ptes
Amb actes: 8.000 ptes

Reduïda (Socis i sòcies dels centres d'estudis, amics del Museu d'Història de Catalunya i comunicadors):

Sense actes: 2.500 ptes
Amb actes: 4.000 ptes

Per a més informació podeu adreçar-vos a la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana (Francesc Viso. Tel. 93.270.16.20 ext. 131, a/e: ccepc@iec.es) o al Museu d'Història de Catalunya (Margarida Sala. 93.225.47.00, a/e: msalaa@correu.gencat.es)

La projecció exterior de l'Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha hagut de patir el setge de la dictadura franquista, que l'obligà durant més de trenta anys a una existència ignominiosa. Malgrat tot, no es resignà a la desaparició que el totalitarisme centralista pretengué; subsistí en una resistència que, tanmateix, no pogué assegurar la seva normal labor de recerca en totes les àrees del coneixement i, especialment, en la normativització i estandardització de la llengua.

Amb el retorn de la democràcia reprèn lentament, però sense treva, les activitats adreçades a l'acompliment dels propòsits que n'inspiraren la creació. Haurien de passar alguns anys encara perquè el fre brutal imposat s'anés desencallant i es fes, doncs, possible l'actuació sense traves.

Al final dels anys vuitanta del segle acabat de passar i sobretot a partir dels noranta i fins als inicis del nou mil·lenni, la trajectòria de l'IEC pren un nou rumb, sigui en allò que afecta la tasca acadèmica en general sigui també, i molt especialment, en allò que es refereix a l'expansió, a la projecció social: animat pel reconeixement com a autoritat científica i lingüística per part del Parlament de Catalunya, s'intensifiquen la recerca i la divulgació del coneixement renovat de totes les seccions i de llurs respectives societats filials. Òbviament que hem de destacar la tasca de la Secció Filològica en l'elaboració del *Diccionari de la llengua catalana*, del *Diccionari manual de la llengua catalana*, de les propostes d'estàndard oral del català, del progrés en la redacció de la gramàtica, de l'inici del Fòrum d'Estandardització, de l'oferiment del Portal de Dades Lingüístiques, etcètera. Tot plegat, però, no hauria estat possible sense la contribució essencial de totes les altres seccions.

Des d'un punt de vista més estrictament institucional i ensems altament simbòlic, volem emfasitzar

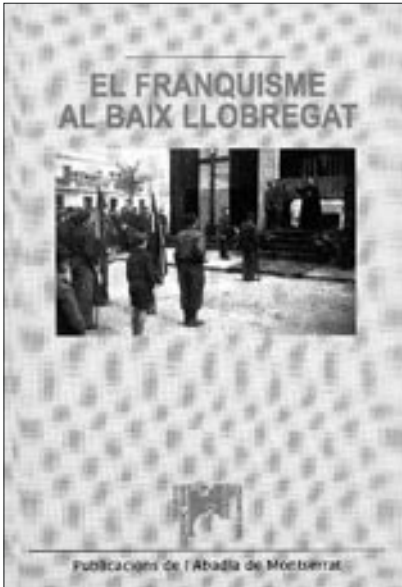
la decidida voluntat del president Manuel Castellet d'obrir l'IEC portes enfora. No solament a la societat de Catalunya, sinó a la de tots els territoris que compartim la mateixa llengua i la mateixa cultura: la Catalunya del Nord, el País Valencià, les Illes Balears, el Principat d'Andorra i l'Alguer. Mai com ara l'IEC no s'havia proposat amb tanta ambició estrènyer lligams entre aquestes contrades. És cert que les noves tecnologies avui en permeten més fàcilment els contactes, si més no, virtuals; això no obstant, el nou impuls de l'IEC respon a una filosofia, ara possible i necessària, que ha arribat fins al plantejament de l'adequació dels Estatuts a una realitat que ha canviat substancialment i que condiona irremissiblement el món actual: el procés de globalització; la societat del coneixement i de la informació; la immigració; la crisi de valors, que afecta també l'arrelament als orígens identitaris; etcètera.

S'ha sabut entendre la conveniència d'establir un sistema de funcionament de l'IEC basat en el concepte de xarxa interactiva. I hom ha estat capaç, amb l'entusiasme que s'ha encomanat majoritàriament a tots els membres, de plasmar un projecte que consolida una concepció oberta imprescindible de la Institució. Ens podem remetre als fets concrets. El 26 de març de 1999 es creà, mitjançant un conveni de cooperació entre l'IEC i la Universitat de Perpinyà, una delegació territorial de l'IEC en aquesta ciutat. El proper dia 7 de juny una nova seu de l'IEC s'inaugurarà a la ciutat de Castelló de la Plana, amb l'esperança que sense solució de continuïtat, iniciatives semblants s'haurien de fer realitat a les Illes Balears, al Principat d'Andorra a la Franja de Ponent. Hi ha els preludis que ho anuncien: un conveni marc entre l'IEC i el Govern balear, en el qual es reconeix explícitament l'au-

toritat de l'IEC en matèria lingüística; un d'específic de col·laboració signat entre l'IEC i la Universitat de Lleida, i tot un seguit d'activitats que l'IEC ha volgut organitzar en alguns dels indrets esmentats: unes jornades sobre La colonització del ciberespai entre Barcelona i Palma de Mallorca (18-23 de novembre de 1999); un cicle sobre Cultura i comunicació a la Universitat Jaume I de Castelló (gener-febrer de 2000) i un altre a diverses poblacions castellonenques d'Homenatge als nostres pobles i a la seua gent (11-23 de gener de 2001); un de semblant, amb el mateix títol, es desenvoluparà a Castalla, Alcoi i Alacant (17-23 d'octubre de 2001); un cicle entre Palma de Mallorca i Sabadell a través de videoconferències intítulat A cavall del 2000 (octubre de 2000); unes jornades científiques De fronteres i mil·lennis: la Franja, any 2001 a l'Institut d'Estudis Ilerdencs de Lleida i al Palau Montcada de la ciutat de Fraga (4 i 5 de maig de 2001); i, finalment estan programades unes Jornades sobre Biodiversitat i Conservació Biològica entre Barcelona i Palma de Mallorca (8-13 de juny).

Els Estatuts recentment aprovats han estat empesos per l'aposta de la presidència de l'IEC per una projecció tan insòlita com ineludible, si l'IEC vol assolir els objectius que des de la fundació se li van encomanar. No debades, amb llur reforma, també s'ha modificat l'emblema que el distingeix: on deia Barcelona avui ja hi diu MCMVII...

d'Estudis del Baix Llobregat és una obra col·lectiva, editada a cura de Carles Santacana, que fa un repàs de diversos aspectes relatius al període franquista a l'Hospitalet i el Baix Llobregat. Està dividida en tres parts que tracten, respectivament, l'ocupació franquista i la postguerra, l'etapa del desenvolupament econòmic ("desarrollismo") i l'associacionisme i cultura. Consisteix en un aplec de treballs de recerca, alguns centrats en casos locals i d'altres en l'àmbit comarcal, que constitueix el resultat de la quarta convocatòria de Recerca Col·lectiva del Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat.

Marcel Poblet

DD.AA. ; *Al tombant de l'edat mitjana. Tradició medieval i cultura humanista.* XVIII Jornades d'estudis històrics locals. Palma, Institut d'Estudis Baleàrics,

2000. Obra col·lectiva, editada sota la coordinació de Maria Barceló Crespi, que recull les aportacions fetes a les XVIII Jornades d'Estudis Històrics Locals, organitzades per l'IEB, i que varen tenir lloc a Palma els dies 15, 16 i 17 de desembre de 1999. Dites jornades es van estructurar en quatre apartats: ciència, filosofia, mentalitats i pensament; art i urbanisme; cultura i humanisme i literatura. A més de l'àmbit balear, s'hi recullen diverses aportacions referents a àrees geogràfiques properes, incloent la qüestió de les relacions amb Itàlia.

CORBALÁN I GIL, JOAN I LARDÍN i Oliver, Antoni. *Josep Fortuny i Torrents. Una biografia política.* Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona, Centre d'Estudis Molletans - Ajuntament de Mollet del Vallès, Col·lecció Vicenç Plantada núm. 5, Mollet del Vallès, 2000. Coincidint amb el setantè aniversari de la proclamació de la II República, el Centre d'Estudis Molletans i l'Ajuntament de Mollet del Vallès publicaran, al llarg d'aquest any i dins la col·lecció Vicenç Plantada, tres llibres centrats en el període de la II República i la Guerra Civil.

El segon d'aquests llibres és *Josep Fortuny i Torrents. Una biografia política*, que respon a l'encàrrec que l'Ajuntament de Mollet va fer als autors del llibre, Joan Corbalán i Antoni Lardín, per investigar sobre els fets que van conduir a l'afusellament de Josep Fortuny, alcalde de Mollet durant la Guerra Civil, el juliol de 1939 i sobre el qual hi havia dos estudis precedents. Els dos historiadors són membres fundadors del CEM, van col·laborar conjuntament en el llibre sobre el mil·lenari de *Mollet Moledo-Mollet, 993-1993* i són autors de diversos articles d'història contemporània de Mollet a la revista *Notes del CEM*.

El llibre es divideix en dues parts diferenciades i amb entitat pròpia, però alhora totalment complementàries. La primera part se centra en els resultats de la investigació històrica sobre l'actuació política de Josep Fortuny, parteix d'un ordenament cronològic dels fets que va des de la proclamació de la República fins a l'estiu del 1939. Amb aquesta estructura podem conèixer el procés de politització de Fortuny que els autors defineixen "com un home format a si mateix, fort i valent, relativament culte i carismàtic, compromès amb la república, i amb una certa tendència socialitzant,

nacionalista i laic". Des de la seva entrada al primer consistori republicà es mostra com un polític actiu, inquiet i reivindicatiu dels seus principis, tarannà que el porta a participar activament en els fets d'octubre de 1934, a ser el director del Comitè Local de Milícies Antifeixistes i a presidir el consistori durant 17 mesos, des del 1937 fins el juny de 1938, quan es va incorporar a l'exèrcit de l'aire com a voluntari. El tercer capítol tracta sobre la tornada "voluntària" de l'exili de Josep Fortuny el 9 de febrer, la seva reclusió a diferents camps de concentració i el judici en consell de guerra sumaríssim al que és sotmès i en el qual és acusat de tres delictes, que finalment el fan ser afusellat a dos quarts de cinc de la matinada del 16 de juliol de 1939.

Encara que pugui semblar paradoxal, un dels grans encerts del llibre recau en el plantejament que han fet els autors d'aquesta biografia política, que no s'anquilosa en la descripció de les actuacions del biografat, sinó que aquestes es contextualitzen en el seu marc més immediat, Mollet, i en un marc més ampli, Catalunya, plantejament que permet seguir, entendre i comprendre millor els fets concrets que s'exposen. En definitiva, el llibre explica uns esdeveniments dramàtics, concretats en una persona i un espai, però encara és més dramàtic saber que el llibre no explica fets excepcionals ni aïllats, sinó que només és un exemple dels nombrosos casos que es poden trobar arreu de Catalunya de les víctimes del desenllaç de la guerra i del caràcter de la primera repressió franquista.

La segona part la conforma un apèndix documental, del que si s'ha de destacar alguna cosa és l'acurada selecció dels documents, disposats en ordre cronològic des dels primers articles apareguts a *Nostre Ideal i Lluita*, la memòria sobre la gestió del consistori durant la dictadura de Primo de Rivera, i la correspondència personal que manté Fortuny des de la seva reclusió. El llibre es tanca amb un apartat d'annexos que respon perfectament al plantejament historiogràfic del llibre i en el qual podem trobar actes d'incautació, l'informe per a la causa general, una relació de les organitzacions polítiques i els seus membres locals, ...

Requereix una menció apart la inclusió íntegra del judici sumaríssim contra Josep Fortuny, al que finalment els autors van poder accedir i consultar després de llargues gestions burocràtiques, precisament

en aquest punt, Joan Corbalán i Antoni Lardín han deixat molt clar el seu concepte d'història, ja que davant el dilema sobre la publicació dels noms de les persones, que van declarar contra Fortuny en el sumaríssim, identificades a partir d'altres fonts, els autors han optat per donar aquests noms. No només perquè un dels objectius de llibre sigui resseguir la trajectòria d'una de les figures polítiques més carismàtiques de Mollet i esbrinar els motius del seu assassinat, pel sol fet d'haver exercit d'alcalde i lluitar pels seus ideals en una època d'extrem. Ni tan sols perquè els fets investigats es succeeixen en un període històric del que encara avui, més de seixanta anys després, existeixen profundes llacunes i pretesos silencis. Sinó perquè només amb la recuperació de la memòria, amb el no-oblit dels fets passats i amb el seu ple coneixement es pot intentar evitar que aquests es repeteixin. Els autors, en la publicació dels noms, ni en la resta del llibre, no pretenen jutjar ningú ni aixecar antics recels i odis: únicament s'acosten a uns esdeveniments de manera completa i objectiva i, en tot cas, la seva objectivitat només es veu minvada per la voluntat de transmetre valors democràtics, de respecte i tolerància.

Maria Dolors Bernal Creus

PLANS I CAMPDERRÓS, LOURDES. *La vida cultural i recreativa a la Terrassa d'ahir, 1875-1931*. Fundació Torre del Palau. Terrassa, 2000.

Com bé diu Pere Gabriel al pròleg del llibre, el perill d'un estudi com el que ha realitzat Lourdes Plans és caure "en una simple acumulació informativa que defuig el repte de la interpretació (i per tant de l'anàlisi històrica) i es refugia en

l'anecdotesme per tal d'omplir nostàlgies i records d'un temps d'abans". No és aquest el cas, ni de bon tros. La Lourdes s'ha endinsat en el món associatiu de la cultura i del lleure de l'època de la Restauració per mostrar-nos el ric mosaic d'activitats i d'associacions terrassenques d'aquest període. Ens ha presentat la quotidianitat no laboral i no domèstica, manifestant gairebé sempre les raons de conjuntura de temps històric i de factor social que s'impliquen en el naixement, evolució i, en alguns casos, desaparició de moltes de les associacions que van existir a la Terrassa de la Restauració. A finals d'aquest període n'hi havia unes cent trenta de registrades.

La temptació en què algunes vegades —poques, sortosament— han caigut alguns centres d'estudis de cultivar l'anècdota per sostreure's de la crítica dels puntuals subscriptors vers llibres gruixuts, molt especialitzats i de difícil lectura, queda desqualificada amb l'exemple d'aquest estudi. Al contrari, creiem que les reflexions concernides en un marc general d'espai i temps, l'explicació dels condicionants socials i polítics, i l'observació dels rerefons local ajuden a la lectura i la comprensió, que la Lourdes facilita amb una prosa planera i, alhora, ben documentada.

El llibre està estructurat en tres capítols, una consideració final i un apèndix documental. En el primer parla de la vida cultural i recreativa durant la Restauració: hi aflora, per descomptat, el particularisme local, amb el salisme com a element de poder econòmic i polític, encarnat en la figura d'Alfons Sala. Repassa la legislació de l'època, com ara la Reial ordre de 1875, la Llei d'associacions de 1887 i la reglamentació

repressiva de la dictadura de Primo de Rivera. També contempla l'encíclica "Rerum Novarum" i abans d'entrar a fons en les formes d'oci amb afany de culturització —el segon capítol—, reflexiona sobre els termes cultura i festa i fa un recorregut pel calendari festiu.

En el segon capítol entra a contemplar diversos aspectes associatius vinculats amb inquietuds culturals. D'aquí en ressalta l'Ateneu Terrassenc, la Casa del Poble. Continua amb dos elements fonamentals de la cultura catalana de l'època: el cant coral —amb orígens de cant obrer, emmarcats en els Cors de Clavé— i el teatre. Més breument també esmenta les tertúlies, el món dels artistes i el lleure infantil.

En el tercer bloc analitza el món de les societats recreatives en el context del naixement del lleure modern: des dels casinos, passant per la importància que tingueren els balls populars, fins a trobar elements nous, fruit de nous invents, com ara el cinema i la ràdio, amb tot el canvi de costums lúdiques que comportà, amb l'arrelament en les classes populars. També, finalment, examina noves formes de lleure organitzat en diferents associacions com ara l'excursionisme i l'esport.

Un llibre, el de Lourdes Plans, que ha de plaure als terrassencs i terrassenques que vulguin conèixer el ric ventall associatiu de l'època de la Restauració i, també, que ha d'interessar els estudiosos de l'associacionisme, de l'oci i de la cultura, on segur que, tot i els particularismes locals, trobaran coincidències i proximitats amb altres històries, amb altres poblacions.

Josep Santesmases

novetats bibliogràfiques

- AGUILÓ, Cosme. *La toponímia de Menorca a les obres de Ramon Rosselló Vaquer*. Memòria d'investigació llegida a la Universitat de les Illes Balears el 19 de maig de 2000. Institut Menorquí d'Estudis. Menorca, 2000. 133 pp.

- DD.AA. *Actes de la XL Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos*. Morella. Volum I. Diputació de Castelló. Castelló, 2000. 532 pp.

- CATCHOT, Santi. *La gallina menorquina*. Col·lecció Petit Format,

núm. 11. Institut Menorquí d'Estudis. Menorca, 2001. 62 pp.

- COLL i ORFILA, Roc. *Adoració de los Reis Magos*. Introducció i edició a cura de F. Xavier Martín Martínez. Col·lecció Copcer, núm.15. Institut Menorquí d'Estudis. Menorca, 2001.

- DD.AA. *Actes de les Jornades sobre la Fi de la Guerra Civil*. Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca. Girona, 2001. 537 pp.

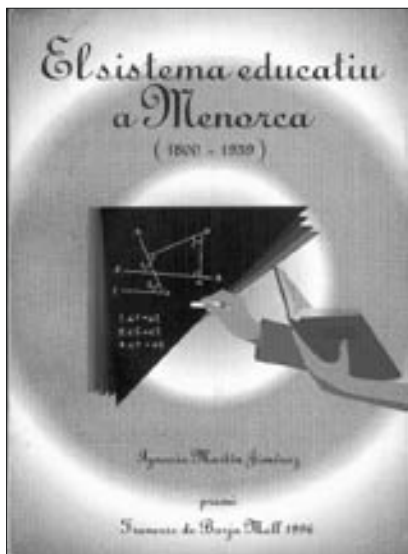
- DD.AA. *Aguaits*. Revista d'inves-

tigació i assaig. Núm.17. Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta. Pedreguer, 2000. 110 pp.

- DD.AA. *Annals*. Volum 33. Institut d'Estudis Empordanesos. Figueres, 2000. 340 pp.

- DD.AA. *Annals*. Volum XLI. Institut d'Estudis Gironins. Girona, 2000. 614 pp.

- DD.AA. *Annals*. 1996 - 1998. Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca. Girona, 1999. 372 pp.

MARTÍN JIMÉNEZ, Ignacio. *El sistema educatiu a Menorca (1800-1939)*. Institut Menorquí d'Estudis-Ajuntament de Ciutadella, 2000. Col·lecció Premis Francesc de Borja Moll, núm. 4. 367 pàg.

El sistema educatiu a Menorca (1800-1939) és un estudi que ens apropa a una realitat no exclusiva d'aquella illa, sinó de tota la societat espanyola de l'època tractada; a més, no només planteja una anàlisi de l'educació, sinó que ens acostava a la realitat cultural i ideològica de la Menorca de l'època.

El llibre analitza el desenvolupament del sistema educatiu, que presenta aspectes reveladors de la societat menorquina com les desigualtats econòmiques i socials (que porten a pensar en l'existència de dues realitats ben diferenciades i de dues Menorques) i, sobretot, les divergències en la concepció educativa, ja que Menorca coneix tota la gamma d'opcions pedagògiques i educatives: des de les racionalistes de tarannà anarquista fins a les escoles professionals, passant pels col·legis privats.

L'estudi *El sistema educatiu a Menorca (1800-1939)* està estructurat en sis parts: en la primera es fa una aproximació a l'articulació legal del sistema educatiu espanyol; en la segona es tracta el desenvolupament de l'ensenyament primari i a la tercera s'estudia l'educació secundària. La quarta part es dedica a l'anàlisi de les idees educatives i, finalment, en les dues darreres s'estudia la conjuntura educativa durant la Guerra Civil i primers anys del franquisme i es determinen les conclusions.

En definitiva, ens trobem amb un

treball ben documentat com ho demostren l'abundància de dades estadístiques, les notes a peu de pàgina i la bibliografia citada, separada, a més, temàticament i en la qual queden paleses les llacunes historiogràfiques existents, malgrat ser l'anàlisi del sistema educatiu, un tema força estudiat.

Lourdes Plans

SUÁREZ i GONZÁLEZ, M. Àngels. *La Segona República i la Guerra Civil a Mollet del Vallès*. Centre d'Estudis Molletans-Ajuntament de Mollet del Vallès, 2000. Col·lecció Vicenç Plantada, núm. 4. 369 pàg.

Per iniciativa del Centre d'Estudis Molletans s'està publicant la col·lecció Vicenç Plantada en record i homenatge a aquest estudiós molletà que va viure entre els segles XIX i XX i de la qual el llibre que ressenyem en forma part.

La Segona República i la Guerra Civil a Mollet del Vallès reflecteix com era el poble de Mollet durant el període que s'analitza i com es van viure els fets més significatius d'aquells anys. El llibre, estructurat en cinc capítols, comença fent un estudi de la població i l'economia dels anys trenta per passar a explicar els esdeveniments polítics i socials més importants des de la proclamació de la República Catalana fins a la dimissió del primer alcalde franquista.

La metodologia emprada per dur a terme aquest treball s'ha basat en la consulta de fonts documentals extretes de diversos arxius i en la utilització de testimonis orals de persones que van viure els fets estudiats.

Aquest treball pretén ser una reconstrucció de com es van viure alguns dels esdeveniments més significatius d'aquella època a Mollet i, alhora, demostrar que la història de Catalunya no es fa exclusivament a Barcelona sinó que és la suma de la totalitat de les seves ciutats i pobles, ja que la contextualització històrica, política, social, cultural i econòmica de cada àmbit de treball d'aquest llibre fa que sigui molt més que una obra d'història local: és un llibre d'història de Catalunya protagonitzat per homes i dones de Mollet del Vallès.

Lourdes Plans

GIL MESEGUER, Enric. *Repetició de la jugada. Història social de l'esport a l'Hospitalet*. Centre d'Estudis de l'Hospitalet. Col·lecció Recerques, 2, l'Hospitalet de Llobregat, 2000.

Una de les novetats que ha consolidat el segle XX és la presència massiva de l'esport en la nostra societat. Aquesta importància que ha assolit l'esport entre nosaltres ha generat un creixent interès per part dels investigadors i ha donat lloc a l'aparició de diverses publicacions, entre les quals s'emmarca la present. L'estudi d'Enric Gil Mesguer fa un repàs de la història de l'esport modern a l'Hospitalet des del començament del segle XX fins al moment actual, tot emmarcant aquest repàs dins de les circumstàncies concretes —polítiques, culturals, econòmiques, etc.— de cada moment.

Marcel Poble

PARRAMON HOMS, Clara Carme. *Similituds i diferències. La immigració dels anys 60 a l'Hospitalet*. Centre d'Estudis de l'Hospitalet, Col·lecció Recerques, 1, l'Hospitalet de Llobregat, 2000.

Aquesta obra, amb la qual s'enceta la col·lecció Recerques del Centre d'Estudis de l'Hospitalet, repassa una de les qüestions clau de l'Hospitalet actual: el fet migratori. L'estudi, fet des del marc de l'antropologia, es centra en cinc procedències (Andalusia, Aragó, Castella-Lleó, Extremadura i Galícia) i fa un repàs dels següents aspectes: l'estructura de les poblacions, els nivells d'instrucció, les parelles i les unitats domèstiques, les categories socioprofessionals i la distribució territorial de la població immigrada.

Marcel Poble

DD.AA.; *El franquisme al Baix Llobregat*. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·l. Llorenç Sans d'Estudis del Baix Llobregat, 10, Barcelona, 2001. El núm. 10 de la col·lecció Llorenç Sans

- DD.AA. *Camèlies*. Publicació trimestral del Taller d'Història de Gràcia. Desembre de 2000. Segona època, número 14. Barcelona, 2000. 8 pp.
- DD.AA. *Estudis del Baix Empordà*. Núm.20. Patronat Francesc Eiximenis - Institut d'Estudis del Baix Empordà. Sant Feliu de Guixols, 2001. 222 pp.
- DD.AA. *Història industrial de Terrassa II*. Diari de Terrassa - Lunweg Editores. Terrassa, 2000. 303 pp.
- DD.AA. *Ibix*. Publicació biennal de cultura, arts, lletres, música i ciència dels dos vessants del Pirineu. Annals 98-99. Núm.1. Setembre 2000. Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès / Unió Centres d'Estudis Transpirinencs. Ripoll, 2000. 281 pp.
- DD.AA. *I Jornades d'Estudi del Patrimoni del Baix Llobregat*. Recopilació. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat / Ajuntament de Cornellà de Llobregat / Consell Comarcal del Baix Llobregat. Barcelona, 2000. 566 pp.
- DD.AA. *Josep Maria Satorras*. Col·lecció Homenatges. Ajuntament de Terrassa. Terrassa, 2001. 16 pp.
- DD.AA. *J.W. Goethe (1749-1832). 250è aniversari*. Edició a cura de Josep Maria Terricabras i Jörg Zimmer. *Estudi General*. Revista de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona, núm.19-20. Girona, 1999-2000. 158 pp.
- DD.AA. *La vall del Gaià al primer terç del segle XX*. Fotografies de Francesc Blasi i Vallespinosa. Col·lecció Montagut, núm.1. Centre d'Estudis del Gaià - Centre Excursionista de Catalunya. Vila-rodona, 2000. 72 pp.
- DD.AA. *Notes. Monogràfic: Retalls del segle XX de Mollet del Vallès*. Volum 15. Centre d'Estudis Molletans. Mollet del Vallès, 2000. 132 pp.
- DD.AA. *Notes. Monogràfic: La gestió del territori del passadís preli-toral de Catalunya*. Volum 16. Gener 2001. Centre d'Estudis Molletans
- Ajuntament de Mollet del Vallès. Mollet del Vallès, 2001. 180 pp.
- DD.AA. *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 2000*. Centre d'Estudis de Granollers. Associació Cultural. Granollers, 2001. 140 pp.
- DD.AA. *Quaderns de La Selva, 12*. Estudis en honor de Josep M. Pons Guri, 1. Centre d'Estudis Selvatans. Santa Coloma de Farners, 2000. 239 pp.
- DD.AA. *Scientia Gerundensis*. Volum 24. Anys 1999-2000. Universitat de Girona - Facultat de Ciències. Girona, 2000. 216 pp.
- DD.AA. *Terme*, núm. 15. Novembre 2000. Centre d'Estudis Històrics de Terrassa i Arxiu Històric Comarcal de Terrassa. 88 pp.
- ESPUNY, Elena. *Picasso i Horta. Els inicis del cubisme (Guia didàctica)*. Ajuntament d'Horta de Sant Joan. Calaceit, 1999. 71 pp.
- GARRIGA i PUJALS, Montserrat. *L'emigració Vila-seca cap a Austràlia i Amèrica entre 1860 i 1960*. Col·lecció Monografies de Vila-seca, núm. 21. Agrupació Cultural de Vila-seca. Tarragona, 2001. 208 pp.
- LLINÀS i POL, Joan; MONTALBÁN i MARTÍNEZ, Carme; RAMÍREZ i GARCIA, Alons; SUREDA i JUBANY, Marc. *L'Hort d'en Bach*. Del segle II abans de Crist a l'any 2000. La pervivència ininterrompuda d'un hàbitat a Maçanet de la Selva des de la baixa república romana fins als nostres dies. *Estudis i textos*, núm. 7. Taller d'Història de Maçanet de la Selva. Centre d'Estudis Selvatans. Girona, 2000. 173 pp.
- PADRÓ, Josep. *Excavacions arqueològiques a Júlia Líbica (Llívia, La Cerdanya)*. Sèrie Monogràfica, núm. 20. Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, Generalitat de Catalunya, Patronat Francesc Eiximenis, Institut d'Estudis Ceretans. Girona, 2000. 139 pp.
- PLADEVALL i FONT, Antoni. *La tercera Guerra Carlina vista per un liberal*. Extractes de la "Crònica" de Joan Camps i Prat, de Seva (1824-1905) amb un apèndix del carlí, Josep Molins i Prat. Sèrie Monografies, núm. 20. Patronat d'Estudis Osonencs. Vic, 2000. 159 pp.
- PONS VILLALONGA, Antonio. *Historia de la aviación en Menorca*. Col·lecció Cova de Palla, núm. 15. Institut Menorquí d'Estudis. Maó, 2001. 191 pp.
- SASTRE i PORTELLA, Josep. *La carta de Sever de Menorca. Anàlisi de les principals citacions bíbliques*. Treballs del Museu de Menorca, núm. 22. Institut Menorquí d'Estudis, Consell Insular de Menorca. Menorca, 2000. 99 pp.
- SINTES ESPASA, Guillem. *El procés de formació del poble de Sant Lluís*. Col·lecció Monuments de les Illes Balears, núm.17. Institut d'Estudis Balearics, Institut Menorquí d'Estudis. Palma de Mallorca, 1998. 136 pp.
- VALERO i MARTÍ, Gaspar; ALBERTÍ i ALBERTÍ, Jaume. *Banyalbufar. Guia de passeig*. Col·lecció Sèrie divulgació, núm. 6. Institut d'Estudis Balearics. Palma de Mallorca, 2000. 168 pp.
- VILA, Pep (introducció, edició i notes). *La meva Girona. Memòries de Tomàs Carreras i Artau*. Col·lecció de Monografies, núm.16. Institut d'Estudis Gironins - Ajuntament de Girona - Patronat Francesc Eiximenis. Girona, 2001. 208 pp.
- VILLALONGA, Andreu J. *Art i Religió a Consell*. Col·lecció Monuments de les Illes Balears, núm.14. Institut d'Estudis Balearics. Palma de Mallorca, 1998. 119 pp.
- VILLANGÓMEZ LLOBET, M. *El llambreg en la fosca*. Institut d'Estudis Eivissencs. Eivissa, 2000. 282 pp.
- YLLA-CATALÀ, Josep; PONCE, Santi. *La pel·lícula del Cineclub. Un capítol de la història de Vic (1958-2000)*. Col·lecció L'entorn, núm. 41. Centre d'Estudis Socials d'Osona - Eumo Editorial. Vic, 2001. 236 pp.

centres adherits a la coordinadora

1. Agrupació Cultural de Vila-seca (Vila-seca)
2. Àmbit de Recerques del Berguedà (Berga)
3. Amics de Besalú i el seu Comtat (Besalú)
4. Associació Cultural Baixa Segarra (Santa Coloma de Queralt)
5. Associació Cultural El Vilatà (Gironella)
6. Associació Cultural "Modilianum" (Moià)
7. Centre de Documentació. Ecomuseu dels Ports (Horta de St. Joan)
8. Centre d'Estudis Alcoverencs (Alcover)
9. Centre d'Estudis Beguetans (Begues)
10. Centre d'Estudis del Bages (Manresa)
11. Centre d'Estudis Centellencs (Centelles)
12. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat (Sant Feliu de Llobregat)
13. Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles (Banyoles)
14. Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (Igualada)
15. Centre d'Estudis Comarcals de la Ribera d'Ebre (Flix)
16. Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès (Ripoll)
17. Centre d'Estudis de Granollers (Granollers)
18. Centre d'Estudis de la Conca de Barberà (Montblanc)
19. Centre d'Estudis de l'Alt Urgell (la Seu d'Urgell)
20. Centre d'Estudis del Gaià (Vila-rodona)
21. Centre d'Estudis Històrics de Terrassa (Terrassa)
22. Centre d'Estudis de l'Hospitalet (l'Hospitalet de Llobregat)
23. Centre d'Estudis i Difusió del Patrimoni Industrial (Terrassa)
24. Centre d'Estudis Ignasi Iglésias (Barcelona)
25. Centre d'Estudis del Lluçanès (Prats de Lluçanès)
26. Centre d'Estudis Molletans (Mollet del Vallès)
27. Centre d'Estudis dels Ports (Morella)
28. Centre d'Estudis Riudomencs (Riudoms)
29. Centre d'Estudis Santfostencs (Sant Fost de Campcentelles)
30. Centre d'Estudis Santjustencs (Sant Just Desvern)
31. Centre d'Estudis Selvatans (Santa Coloma de Farners)
32. Centre d'Estudis Seniençs (la Sénia)
33. Centre d'Estudis Socials d'Osona - CESO (Vic)
34. Centre d'Estudis d'Ulldecona (Ulldecona)
35. Centre de Lectura de Reus (Reus)
36. Centre de Recerques Universitàries (Cervera)
37. Col·lectiu de Recerques Arqueològiques de Cerdanyola - CRAC (Cerdanyola)
38. Espai de Recerca (Molins de Rei)
39. Fundació Bosch i Cardellach (Sabadell)
40. Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs (Lleida)
41. Grup d'Estudis Locals (Sant Cugat del Vallès)
42. Grup d'Estudis Sitgetans (Sitges)
43. Grup d'Investigació d'Història de St. Quirze (St. Quirze del Vallès)
44. Grup de Recerca Folklòrica d'Osona (Falgueroles)
45. Institut d'Estudis Andorrans (Andorra)
46. Institut d'Estudis Baleàrics (Palma de Mallorca)
47. Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta (Pedreguer)
48. Institut d'Estudis Comarcals del Montsià (Amposta)
49. Institut d'Estudis Eivissencs (Eivissa)
50. Institut d'Estudis Gironins (Girona)
51. Institut d'Estudis Penedesencs (Vilanova i la Geltrú)
52. Institut d'Estudis Vallencs (Valls)
53. Institut de Llengua i Cultura Catalanes (Girona)
54. Institut Menorquí d'Estudis (Maó)
55. Patronat d'Estudis Osonencs (Vic)
56. Patronat Francesc Eiximenis (Girona)
57. Taller d'Història de Gràcia (Barcelona)

FRONTISSA

Edita:

Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
Carrer del Carme, 47 (IEC) - 08001 BARCELONA
Tel.: 932 701 620 ext.131 - Fax: 932 701 180 - a/e: ccepc@iec.es

Consell de Redacció:

Joan Corbalan, Ignasi Cuadros, Lourdes Plans, Marcel Poblet, Carles Riba, Josep Santesmases i Francesc Viso

Dipòsit legal: T-730-2001 - Imprimeix: Impremta Requesens - Disseny i composició: Imatge-9, SL

